

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám Gergurov-féle házban,
ova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
temények intézendők és minden díjak fizetendők.

A hűségjel nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és esztendőnkön.
Felelős szerkesztő és kiadóulajonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Égész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

A magyar parlament.

Eleddig nagy volt a panasz az ellenzék irányában, hogy megakasztja a kormányt hasznos és üdvös alkotásaiban. Sokat beszél és ezzel elrabolja a parlament idejét.

Már-már annyira ment az elkeseredés, hogy a legkülönfélébb panaczeákat eszelték ki arra, hogy a parlament az ellenzéki obstrukció daczára is alkothasson. Némelyek a házszabályok módosítását s a cloture behozatalát emlegették, mások éjjeli ülésekről álmodoztak.

Senki se gondolt arra a Bánffy agyában megtermett furfangra, hogy legegyszerűbben segíteni lehet a bajon azzal, ha az ellenzékét kiszorítják a parlamentből.

Az az — hogy gondolt — erre Tisza is, Wekerle is s leginkább Szapáry gr., a ki hóviz s jégcsap idején rendelt választásokat s abban bizott, hogy az ellenzéki lelkesedés befagy.

De a terv nem volt egészen alapos. Az ellenzék azzal az akaratérővel és férfias elszántsággal került vissza a parlamentbe, a melylyel elhatározta a szabadelvűség czégre alatt önérdekért, zsebe és hasáért küzdő kormánypártot megbuktatni.

S így — ámbár a kormánypárté volt a többség, az ellenzék erkölcsi erejének tulsúlyával nem egyszer mért végzetes csapástennek a telhetetlen éhes troglodyt fejére, a mitől hanyavágódott, elszedült — s már-már elpusztult, — de a ragadozó állatok szívósságával meg-meg összeszedelőzött s jóllakván a korrupció husos fazekából ismét erőre kapott.

Bánffy ezektől a csapásoktól félt s jobb eselt főzött ki, mint elődei.

Ő — mint szolnok-dobokai fő-

ispán, közvetlen közléről szemlélte a választásokat s megismerte a magyar nemzet összes gyengéit.

Ennek a nemzetnek ügyes fortélylyal — sima szóval, csillógó, szemképráztató eszközökkel, pénzzel, borral és barátságot színelő meleg öleléssel az ingét is le lehet venni.

Bánffy szemérmetlen nyíltsággal hozzáférkezett a nemzet gyengéihez, lekenyerezte, megvette s kierőszakolta magának azt a többséget, a melyről eddig kormány még álmodni se mert.

Most tehát a czél el van érve. Van olyan magyar parlament, mely óriási majoritással áll a kormány háta mögött, hogy tüskönbokron keresztül kövesse.

Itt az álmodott Eldorádó. Már most tessék dolgozni zavartalanul, az ellenzék többé nem csinálhat obstrukciót.

Ugyan ki csinálhatná? Tán a Kossuth-Eötvös párt kezes báránykái.

Tán a néppárt revízióért lán-goló s minden egyébiránt érzéketlen fekete lovagjai?

Tán a nemzetipárt, mely az abstrukciót soha se támogatta?

A szónoklás nagymestere Ugron Gábor — kinél szebb és hazafiasabb beszédek soha senki sem mondott a magyar parlamentben — kiszorított Bánffy csele által.

Alkossuak tehát zavartalanul! De vajjon mit fog-ez a nagy pigra massa, melyet nem a hazafiság szent köteléke, hanem egyéni boldogulásának érdeklénczei fűz egyűvé, mit fog az a párt alkotni?

Egy esomó viczinálist kéz alatt saját emberei számára, habár a czégre többé képviselő és főispán nem fog szerepelni- szállítási üzleteket, melyek Wolfner ur 300000 frtját, melyet választási czélokra adott, megduplázzák.

Bárók és grófok kelnek ki az ismeretlenség homályából, főrendek támadnak a föld porából s a nemességi oklevelek gyártása végezt összes kutyáink sintér-kézre kerülnek.

Igazán érdekes világot fogunk élni. A magyar parlament egyhangú álmatag zümmögésből fog állani, a javaslatok beterveztetnek, kiadatnak a bizottságoknak, azok jelentést tesznek, a tárgyalás megkezdődik, a jegyzők olvassák a §§-okat, az elnök konstatálja, hogy vita nélkül elfogadtatnak.

Gőzerővel fogunk előre szaladni. A sok törvény egyre-másra készülni fog. A törvénytár óriási kötetekben látnad napvilágot. Persze senki se fogja tartalmukat ismerni s még kevésbé akad valaki, a ki azt végrehajtani tudná.

De az mellékes. Fő, hogy a parlament alkot s az ellenzék nem gátolja meg e hamis tevékenységében.

De hogy ezen öt év alatt mivé lesz Magyarország — azt a magyarok istene tudja csak.

Választási visszaélések Tovarisován.

Az „Alkotmány“ 1. hó 15-én megjelent számában, a tovarisovai választásról Adamovich dr. néppárti jelölt tollából egy bennünket is érdeklő cikket olvasunk, a melyben Adamovich dr. nyíltan és igazságosan szemébe csapja a kormánynak a választások közben elkövetett visszaéléseit.

Ime a bácskai választások hű képe: A tovarisovai kerület áll 17 különböző politikai községből, 3420 választóval. Lakossága majdnem egyenlő arányban német, szerb és sokác-tól ajku, nagyon kevés magyar van közöttük. Vallásra nézve katolikusok és szerb-görög-keletiek, a tótok lutheránusok.

A nép elég erkölcsös s a választási visszaélésekről nem igen volt tudomása, mivel Grömon ezt a kerületet már vagy 16 éve óta szakadatlanul es ellenjelölt nélkül képviseli.

A jegyzők szigorú utasítást kaptak a

maguktartására vonatkozólag, s meg volt hagyva mindegyiknek, hogy hivatalvesztés terhe mellett ne meresszen senkinek a választás napján kevesebbel, mint lakóinak a felel a választáshoz előjőni.

Az etetés és látás, valamint minden lehető és lehetetlen előnyök igénye már hettekkel ezelőtt vette kezdetét.

Kitűnt ebben a munkában a palánkai erdész, Földes neve, a ki a kincstári feleséket sorra beidézte és a feles viszony megsejtetésével megfélemlítette, valamint Pető dr. (ezelőtt Potucek) palánkai aljárásbíró, a ki már szeptember végétől kezdve vett magának szabadságot, és dacára ennek, mégis mindenütt bírói tekintélyével akart hatni a választókra, megfenyegetve a szegény tudatlan parasztságot. Obrovácon én magam kaptam rajta, midőn egy szegény suhanera ráfordmért: „hallgass kutya!” midőn az őt körülvevő csoport engemet közeléni látván, a néppártot éljenzte. (Persze ő nem láthatott engem jőnni, mert háttal volt felém fordulva.)

És így volt az a többi hivatalnokokkal is. Mindenki mozgósítva lett, s a választás napján Palánkán szünetelt minden hivatal. Meg a Palánka-Illok közti gőzkomp sem járt-kelt e napon mert a kapitányt s legényseget szavazni vittek.

Palánkán 3 forintot fizettek minden jármű tulajdonosának, hogy a palánkai (800 választó) beamter választókat vigyék ki Tovarisorára a választás színhelyére; — s ha ott leszavaz Gromonra, akkor vissza-terve kap meg 3 forintot. Becsületére válik sok szegény parasztnak, hogy felvilágosítás után azonnal visszavitte a pénzt a jegyzőnek; a kormánypart látván a veszedelmet, kénytelen volt kincstárfeleket berendelni, mert különben nem lett volna képes választóit Tovarisorára kivinni.

És így volt ez minden faluban.

A választás folyamata alatt történt visszaélésekről tíz lapon nem lehet beszé-

molni. 298 szavazatom utasították vissza. Ha Adamovich dr.-ra szavazott valaki, megkérdezték a keresztnevet s ha nem tudta-elutasították. Szintugy ha Damovich dr.-ra vagy Adanovich vagy Atamovics-ra (Nemet kiejtés) leszavazott, Ellenben megesezt, hogy egy szavazó Granovits István dr.-ra szavazott s ezt Gromon javára elfogadták. Egyáltalán Gromonnak egyetlen egy szavazatát sem utasították vissza. Groman, Gromanovics, Gromen, mindig keresztnev nélkül, az mindig jó volt.

Elutasítási okot képezett szintugy, ha a választó nem úgy ejtette ki a saját nevét, a mint az a névjegyzékben fel volt véve. Itt elutasítottak oly embert, a ki Apity-nak nak ejtette ki nevet, pedig a névjegyzékben Apics-nak volt felvéve. Az évszámok is számos elutasításra adtak alkalmat. Ha úgy mondta emberem éveinek számát, a mint az a névjegyzékben fel volt tüntetve, úgy a jegyző rá mondta, hogy ez nem igaz és akkor minden teketória nélkül el lett utasítva, az ellenkező esetben szintén.

Ezen nyilvánvaló törvénytíprási cselekményeket megkoronázta azonban az elnök egy ópalánkai gazdag szerb ember leszavazásánál.

Eljön ugyanis a most nevezett szavazni. Megkérdezik kicsoda. Megmondja. Az elnök utána néz a listában s úgy találja, hogy az ilyen nevű allampolgár már is leszavazott. Az összes azonosító férfiak egyhangu kijelentései szerint Ó-Palánkán nincs más ily nevű egyén, bebizonyított tény tehát, hogy más valaki szavazott le emberünk helyett s az elnök őt mégis elutasítja, mivel már hasonnevű egyén leszavazott „De Gromonra”, mondják rá a bizalmi férfiak melő ignidnáció hangján. De az elnök reidületlenül folytatja a tatárjárásra emlékeztető néppárti emberirtást. Az ifj. és öregebb jelzők szintén nagy kárunkra vannak.

Elutasítanak embert, a ki mindezen kérdéseken szerencsésen átvégődött, s arra

a kérdésre, hogy kicsoda, azt feleli, hogy kőműves: mert a névjegyzékben mint „ház-tulajdonos” szerepel stb. A kormányparti Gajdobra (nemet) községből szavaztak legalább is 30-an kétszer, mivel úgy az ottani, mint a tovarisovai névjegyzékben fel vannak véve. A legérdekesebb svindlit azonban azok a jegyzők rendezték, a kiknek faluja néppárti szavazók legnagyobb kontingensét adta. Legnagyobb csodalokozásunkra fevonultak 40—50 kocsival a választás színhelyére. Később azután mikor az embereink szintén 40 kocsival jöttek, tudtuk meg, hogy a kormányparti kocsiok nincs meg 20 választó sem, a többi mind felberelt naplopó.

A néppárti szavazókért mindig tíz szuronyos zsoldár jött el, es ezek kísérték aztán a békés polgárokat a szavazatszedő küldöttség elé. Sőt még ott is, midőn az elnök előtt állott a polgár, a háta mögött ott volt a zsoldár, mintha csak valamely végtárgyialason lettek volna, Különbön végtárgyialas is az, de azok elitélésével végződik, a ki rendezik, mert evvel a liberalizmus többet ért magának a nép előtt, mint minden egyéb elvi tenykedésével. Itt a nép közvetlenül a saját szemével győződik meg arról, hogy mikent típorják a sárba jogait, s nincs nagyobb sertes a gazdag parasztra nézve, mint-ha jogtalanul elutasítják a szavazatát!

Bizalmi férfaim közt az egyik Balla Aladár dr. összevezett csunya módra az alispán elnökkel. Hazugnak jelentette ki az alispánt az egész bizottság előtt es aztán lemondott bizalmi férfiúi tisztjétől. Egyébként mind a négyen megtagadták a jegyzőkönyv aláírását. — A végeredmény az volt, hogy Gromonra leszavazott 1409 polgár és reám 1038. Mikor az ezret elértük, hazaküldtük embereinket, a kik ugyis elég ideig fázva es dideregve álltak a sárban, mivel semmi kilaatunk nem lehetett ilyen eljárás mellett a győzelemre.

Adamovich István dr.

TÁRGYA.

A könyv és a magyar ember.

Irtja: *Bacdeker.*

A főjegyző szívesen vállalta el a megbízást s el is utazott Budapestre, a honnan pár nap mulva szerencsésen vissza is jött — az Oszkár könyv nélkül.

A főispán dühbe jött, mikor a megbízottja erről jelentést tett.

— No varjon csak, majd előn a restauráció! — fenyegetődött. De, hogy is lehet már valaki ilyen feledékeny?

— Nem feledékenységből történt, méltóságos uram, — mentegette magát.

— Egyébre gondoltam az uton, mint a méltóságos ur kommissiójára. De a kiállítás a nagy tolongásban kilopták a tárczámát, s abban volt a czédula is a könyv titulusával. Az ezüstforint szerencsére a nadrágzsebemben volt, s azt nem esenhtették el. Ime, tisztelettel „visszaszármasztatom.”

(A főispán és a főjegyző szeretek egymással kuralás stílusban diskurálni.)

— Habent sue fata libelli! — sóhaj-

totta Honthy Ábris. — Nem tudok sehogy se hozzájutni ehhez az átkozott könyvhöz. Már csak magamnak kell utána nézmem.

S bár semmi egyéb dolga nem hivta Pestre, odautazott csak azért, hogy végre megszerezhesse az öcsese könyvét.

A vasutól egyenesen abba a könyvkereskedésbe hajtott, a hol minden karácsonyok szokott venni egy pár diszkötéstű könyvet.

Ott nagyot bámultak, mikor a ritka vendéget ily szokatlan időben meglátták. Valami ünnepélyes fuvalom vonult végig a könyvesbolton, mikor ez a mindig csak politikával foglalatkoskodó alak ott megjelent. Szinte megilletődve kérdezte tőle a volt tulajdonosa, hogy mivel szolgálhatnak ő méltóságának? A boltban levő tanárok és írók pedig hiába várták, hogy kiszolgálják őket, az egész személyzet mind ezt a nagy urat nézte, a ki karácsonyon kívül is betoppant oda. Vajjon mit akarhat?

— Az öcsém valami új könyvet irt, mondta a megvefőnök, — azt szeretném megszerezni.

— Igenis, szolgálatjára a méltóságos urnak. Tessék helyet foglalni, — udvariaskodott a czézfőnök.

Aztán odasugta halkán a prokurisá-jának.

— Valami Honthy egy új könyvet adott ki. Nézzenek utánna, hogy előkeritsek.

— A Honthy új könyvét! — adta ki a rendeletet a czégzvezető.

S a segítők keresték, — tüvé tették az egész raktárt, bujták a katalógusokat, mind hasztalan, nem találták Honthytól semmit, se új könyvet, se pediglen régít.

S jelentést tettek a prokurisának, hogy nem is létezik Honthy-irodalom.

Ez meg tudtára adta a főnöknek, hogy a könyv nincs raktáron, s a katalógusokban se fordul elő.

A főnök nagy zavarba jött, s kétségbeesetten sajnálkozott előkelő vevője előtt, hogy a könyv nincsen raktáron. De mikor látta a főispán ur ijedségét, hamar hozzátette.

— De azért megszereshetjük egy negyedóra alatt. Ráth Mórnál bizonyosan meglesz. Csak a címét kérjük.

— A címemet? Mint rendesen: a Vadászkiált!

— Pardon, a könyv címét vagyok bátor tudakolni. . .

Városi ügyek.

Pályázati hirdetés. A cs. és kir. 4-ik számú hadisparancsnokságnak f. évi október hó 19-én kelt 7 6732. sz. rendelete a „Primás magyar ország bíbornoka” nevet viselő alapítvány egy helye úresedésbe jutott. Ezen egyszerű adományra, melynek alapítvány élvezése 8 frt. 40 kr. évente, egy katoná (örömler vagy tűzmestertől lefelé) szegény árval tarthatnak igényt. Az erre pályázók folyamodványaitak mellékelve egy szegénységi és egy orvosi bizonyítvánnyal 1897. évi január hó elsejéig az illetőségi hadkiegészítő parancsnoksághoz kötelesek beértesíteni.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Lovrenkovics Karoly újbéki adóhivatali gyakornokot a Nagyikindai kir. adóhivatalhoz adóisztté nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Herczeg Árpád soproni számellenőrt a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságához helyezte át.

— **Előléptetés.** A m. kir. pénzügyminiszter Grünwald István bajai adóhivatali segédet, Feuermann Manó zombori és Paiz József újbéki adóiszttéket fizetésük magasabb fokozatába előléptette.

— **A zombori fogyasztási adók bérli** fölmondta a szerződést. Ennek folytán f. hó 4-én rendkívüli közgyűlés tartott. Fölolvasták az állandó választmány határozatát, mely szerint a város hajlandó a bérletért 95.000 frtot adni. Bikár M. Pál bizottsági tag szerb nyelven hangsúlyozza, hogy a városnak, ha mindjárt veszteségre is, de ki kell vennie a bérletet, mert tarthatlan a fogyasztók mostani helyzete. Örökös zaklatásnak van kitéve a közönség s emellett az bérliők már tönkretették borpiazzunkat is, mert a termelőket innen elriasztották. Ne sajnáljon tehát a város akár 10.000 frt veszteséget se, mert a közönség érdeke kívánja, hogy ő vegye át a bérletet. Paul Kálmán biz. tag szintén elpanaszolja a közönség zaklatott helyzetét. A közgyűlés elfogadta a 95.000 frtos ajánlatot.

— A könyv címét? A patvarba is! Még néhány nap előtt tudtam... Én írtam föl a kasznaromnak is, meg a főjegyzőnek is! S most, isten bizony, tisztára elfelejtettem. Hm, hm, olyan furcsa is a czime...

— Sebaj, méltóságos ur, talán úgy is ráakadunk, — biztatta a könyvárus. — S ugye bár, ha előkerül, megküldhetjük méltóságodnak?

— Nem, nem, ne küldjék! — tiltakozott a főispán, a ki már jóformán kint volt az utcán.

Az a meggyőződés érelődött meg benne, hogy az unokaöccse nem is írt regényt. Honnan is tudna regényt írni? Szélahómság az egész! Megvesztegetett egy-két újságot, hogy hitsek el a publikummal, miket Vedrey Oszkár könyvet tud írni. Haszontalan sivák! Csak találkozzam vele!

Estepelő találkoztak is a gentry-kaszinóban. Oszkár nagy örömet mutatott, mikor megpillantotta a nagybátyját. Ez pedig fagyosan viszonozta az üdvözlését.

— Mi baja van, kedves bátyám?

— A megyei politika... Sok dolgot ad a közlőbiztositás... Jobb a ti sorsotok itt Budapesten.

S esipősen tette hozzá:

— Nincs egyéb gondotok mint könyveket írni.

— Az se utolsó foglalkozás, — felelté Oszkár. — Regényemből már a második

— **Utcai verekedés.** Zomborban nemcsak a parasztek verekednek az utcán, amint ezt egy mai hírünkben megírtuk, hanem találkozik néha — néha egy oly úri (?) ember is, ami elég gyalázat, aki nem szegyelet magat a legelenkebb utcában épen a déli órában egy másik úri embert orozva megtamadni s véresre verni. Egy ily eset történt ma déli 12 órakor. Schlesinger Simon helybeli lisztkereskedő, kit mindenki nagyon tisztességes es csendes embernek ismer, boltja előtt setajt, midőn egyszerre Ripco zombori r. k. kántor hátulról megfogta s még mielőtt Schlesingernek ideje lett volna hátra nézni es azokkal a szavakkal: ne te büdös zsidó, úgy agyba-főbe verte, hogy a vér nyomban elborította. Ripco, a hős, 6 frttal tartozott Schlesingernek lisztet s miután azt nem fizette, Schlesinger beperelt s mert Ripco úgy veli, hogy ő nem köteles fizetni, hát orozva megtamadia hitelezőjét, s alaposan elverte. Ez egy különös neme a fizetésnek. A nyilvánosságra hozzuk ezt az esetet, hogy megítélhesse mindenki, milyen emkereket nevezeték magukat urnak.

— **Előléptetés.** Franczi Hugó zombori főldnik es. es kir. főhadnagy századosa léptetett elő a 62. gyalogezredtől Konyicáról (Bosznia) a 69-ik ezredhez Budapestre helyeztetett át.

— **Az arany pavillon látogatói.** A millenniumi kiállítás korzóján azonnal szembe tűnt az a csinos aranyozott pavillon, a melyben üveg burra alatt egy nagy, díszes arany könyv volt elhelyezve, a melybe azon ívek köttetnek be, a melyekre a belépők neveiket sajtókezűleg feljegyezték. Lapunk egy barátja érdekes kimutatást küld be most a kiállítás bezárasa után lapunknak, a melyből kiténik, hogy *Bács megyéből* 1773 személy jelent meg a pavillonban és jegyezte be nevét. Legtöbben írtak be neveiket *Szabadkáról* 304-en, *Az utazás Újbékről* 193, *Zomborból* 187, *Bajáról* 169, *Zentről* 104, *Ó-Beszéről* 71, *Új-Verbászról* 49, *Ó-Kamizsáról* 42, *Apatinból* 39, *Adáról* 37, *Kuláról* 31, *Morovicáról* 31, *N.Palánkáról* 27, *Ó és Új Szivacról* 25, *B-Topolyáról* 22, *Hódsághról* 21, *Szeghegyről* 21, *B.Petrovosszról*, *Ó-Kér*, *Csantavér* 18—18, *Zsárkóvár* 17, *B-Almás*, *Sz-Tamás* 16—16, *Temerin* 15, *Cservenka* 15, *Titel*, *Bajnok* 11—11, *Baracska*, *K-Hegyes*, *Feketehegy* 10—10, *Futlak* 9, *B.Petro-*

ezret nyomják. Az első kiadás jóformán elfogyott.

— Hitesd el az öregapáddal! — pattant föl Honthy Ábris. — Akkor fogom hinni, ha látom. Már egy álló hete, hogy hajszolom azt a könyvet, s nem tudok ráakadni. Ha olyan sok volna belőle, tán én is megtudtam volna kapni...

— Hogyan? A bátyámnak meg nincs meg? Jöjjön le velem egy könyvesboltba, mindjárt megszerezze.

Az öreg ur bihetetlenül rázta a fejét, de azért kővette az öccsét, s ment vele le a fényes lépcsőházba, ki a Kossuth Lajos-utca aszfaltjára.

Ott beléptek egy könyvkereskedésbe, a hol Oszkár, miután jó estét kívánt, így szólt! — Kérek egy „Drughet-család-ot Vedreytől.

— Rögön előadták. Oszkár kifizette (igaz, hogy két ezret forintot adott érte, s nem egyet), s bamulo nagybátyjával már kint volt az utcán.

A főispán, mintha álomban volna, olyan nagyot nézett. Hogyan, mindazt egy percz alatt! Ily gyorsan! Hisz ez meszeszerű!

A lámpák fényénél csodálkozva nézte a könyv címét, s ekképen dörmögött:

— Hat mégis igaz! ... No, majd elolvasom!

vác, Prgl-Szt-Iván, B-Madaras, Gajdobra, Paesér, B-Földvár 8—8, *Bács, Sodve, Melykul, N-Militics* 7—7, *Kolluth, Torza, Stanitsls* 6—6, *Mohol, B.Usa, Kiszács, Csúrogh* 5—5. Míg négy-négy írta be 4 községből, *hármán* 5 községből, *ketten* 12 községből és csak egy 11 községből.

— **Bácskai kitüntetett kiállító.** Ne mondja senki, hogy a bácskai nem mindenben az első. Tud, mint senki más inni, enni, kártyázni, mulatni, vesze/edni és sok minden mást. Mellek foglalkozással többen meg iparral is foglalkoznak. De ebben is az első. Vagy nem arra mutat e az az örvendetes jelenség, hogy 200 személy közül, a kiket a kereskedelmi miniszter a zsűritanács javaslata alapján állami ezüstéremmel tüntet ki, egy bácskai is kiböngészte. De minek is több? Nem elég a világnak azt tudni, hogy Bácskában iparos is létezik!? Ha több volna, még el is veszténé a hírnevét. Sokan meg azt mondanak ránk, hogy nem vagyunk bácskaiak! A kitüntetett czég neve különben: *Milkó Salamon és Fiat, Szabadka.*

— **Pályázat.** A zomborvidéki röm. kath. tanító-egylet folyó évi október hó 22-én tartott választmányi gyűlésében, a jövő pünkösd után tartandó nagygyűlésre, következő két tétel tűzött ki kidolgozásul: I. Hogyan vezetessenek a fogalmazás tanításának előgyakorlati s a szorosabb értelemben vett fogalmazási oktatás a népiskolában, hogy ezen oktatás célja minél tökéletesebben élressék. A fogalmazás sikeres tanításához állitassék össze fokozatosan a felveendő gyakorlati anyag (bizonyos szamu leckében) az 1-5 osztálytól fel a VI-ik osztályig. II. A tanító iskolai napja leven a tanító önképzésének egyik leghathatósabb elősegítője, eszköze, sőt ell-nőre: mutattassék ki 1) az iskolai napló fontossága, 2) mi vezetendő az ilyenemű naplóba s miként kezendő az, hogy rendeltetésének megfelelő legyen? Minden tétel egy-egy legjobb dolgozata 20—20 frttal, az utamakövetkező egy-egy dolgozat pedig 10—10 frttal jut a mazzatik. Az idegen kezelt írott es jeléges levelekkel ellátott dolgozatok 1897. év február hó végéig, az egytel elnökehez, Kupuszinára küldendők. A később beérkező dolgozatok a bírálatnál figyelembe nem vetetnek. Minden egyes egytelig tag a kitűzött dolgozatok közül legalább is egyet kidolgozni erkölcsi kötelességének ismerje. A dolgozatok külalakjára kellő gond forditassék. A dolgozatok egész ivre, de csak a lap felére irandók. Az értekezések pontokba foglalva s a főbb elvei alahuzva, a lapok megszámozva es összevarrva adandók be. Zombor, 1896. évi október hó 22 én. Lajthay János s. k., egytel elnök. Czinkler Gyula s. k., egytel jegyző.

— **Hymen.** Schwager Jakob prigl.-szti-iváni tanító eljegyezte Cziczmann Katalin kisasszonyt, ézv. Cziczmann Mihályné zombori iparos leányát.

— **Véres verekedés.** Konyovits Mladen és Milosztrasiacs Necza zombori lakosok illuminált állapotban indultak el a koresmatól s az uton összeveszték. Épen a városához elé jöttek, mikor a verekedés legnagyobb fokára hágot. Szót szó követte s a vége az lett, hogy Konyovits Mladen kést rántott elő s Milosztrasiacsot össze vissza szurkálta. A verekedés közben meglepte őket a posztón álló rendőr s mindkettőt bekeiserte.

— **Ellopott ludak.** Szondy Mátyás kir. törzségi bíró szállásáról a szerdaról esültörtökre virradó éjjel 4 drb. ludat loptak el. A rendőrség nyomozást indított, sikerre is vezetett, amennyiben az ellopott ludakból 39 darabot találtak egy bajmoki lúdkereskedőnél. A tetteseket azonban eddig nem sikerült kézre keríteni.

— **A gépkezelőket és kazánfűtőket** vizsgáló zombori bizottság f. év novemberében, 20-ika után, később meghatározandó napon fogja legközelebbi vizsgálatát tartani, a m. kir. államépítészeti li-

vatal helyiségében. (Megyeház.) — A vizsgálóra jelentkezni óhajtok, kellően felszerelt folyamodványait, a m. kir. államépítészeti hivatalhoz intézzék. A vizsgálatra jelentkezőknek igazolniuk kell; 1. hogy a 18 élevesét betöltötték. (Ifjabb egyének kezesztelvével) 2., hogy magyar honossággal bírnak. 3., hogy erkölcsileg kifogástalan életűek. (A 2. és 3. alattiak azonagy bizonyítványba is foglalhatók) 4., hogy fűtött kazán, illetőleg dolgozó gőzgep mellett, gépész felügyelete alatt legalább hat hónapon át dolgoztak. (Az erről szóló magánbizonyítvány az előjáráság által is megerősítendő.) Egyuttal arra is figyelmeztetnek a jelentkezők, hogy a gépész jelöltétől az állam hivatalos nyelvén oly mérvben való ismerete kívánatik meg, hogy a kiadott kázanügyi rendelkezet teljesen megérthessék; magyarul olvasni, írni, beszélni tudjanak. A kázanfűtőjelöltétől csak az államnyelvének megértése, s a számok olvasása kívánatik meg. A folyamodvány mellékleteit kepező okmányok, a folyamodvánnyal egyidejűleg nyújtandók be.

— **Ecce Homo Zomborban.** Nem ugyan az eredeti kép, hanem annak aquarell reproductióját remek kiviteben látható Zomborban a „Vadászkürt” szalodában. A mű Egyházy Ágoston és tarsa budapesti vállalat kiadása alatt jelent meg s a czeg képviselője Veres Dezso, ki ugyancsak a „Vadászkürt”-ben megrendeléseket elfogad, a képet szerkesztésébe hozta. Nem mondjuk ugyan, hogy a kép másolata szebb, mint az eredeti, de nyugodt lelekkel állíthatjuk, hogy ep olyan kitűnő és szípen van kiállítva, mint az eredeti. Felhívjuk tehát ti. olvasóink figyelmét a remek kivitelű képre.

— **Halálozás.** Verrük a következő gyszjelentést; Aloirottak mélyen szomorodott szívvel tudatják, a szeretett anya, nagyanya és nővér Rasztovszky szül. Ballun Jozefának a hosszú szenvedés és a halotti szentések ajtatos felvétele után 48 éves korában folyó évi november hó 6-án déli 12 óra körül történt gyszos elhunyt. A boldogult drága porai f. évi november 7-én délután 4 óra körül fogtak a gyszahabban (Apatini utca 11 házzsam) a rón. kath. szertartás szerint beszenteltetni és sz. Rokus sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1896. november 7-én. Beke lebegejen hamvai felett! Rasztovszky György, Rasztovszky Julia férj. Tillyné, gyermekei. Martinovits Mária szül. Ballun, nővére. Tilly Jozsef, veje. Tilly Béla, Tilly Pál, unokái.

— **Faeladás Apatinban.** Kemény- és lágyfa vagosok eladása iránt f. e. nov. 16-án d. e. 9 óra körül az apatini m. kir. erdőhivatal iróadjában nyilvános árverés tartatik. Közlebebet a hirdetési részben.

— **Kedélyes kupahtanács.** Ezzel a szimmel a következőket olvassuk a „B-N”-ban: Furcsa fogalmak lehetnek Ó-Becse község elűjáráságának az újságírásról, illetve a sajtósabadságról. Az Ó-Becsen megjelenő Vojvodjan című szerb lap a minap azt írta a község elűjáráságáról, hogy semmit sem tesz a község érdekében, csak azon tanácskozik mindig, hogy igyanak a tagjai jó rámpast, sillent vagy vörös bort. Összeült erre a nemes kupahtanács; egy kis fűranggal maguk elé elűláltak Milanov Lyubomir lapszerkesztőt s egy nyilatkozat aláírására akartak kényszeríteni. Mikor pedig ezt a törbe esalt delikvens megtagadta, kegyetlenül megfenyegették: a vörehajót plane arra biztatta a tanács többi tagjait, hogy menten vegyenek maguknak elégtelent s pofozzák jól föl az indiskrétt újságíró. Az eset — mint levelezőnk írja — nagy feltűnést kelt a tiszaparti városban s az elűjáróságot mindenki elűlt erőszakoskodásért; a megsértett lapszerkesztő pedig feljelentette az esetet a vármegye alispánjánál.

— **Diszbedő a mandátumért.** Gromon Dezso honvédelmi, Plósz Sándor az igazságügyi és Bedő Albert, a földmívelésü-

gyi államtitkár közös vendégséget rendeztek t. hó 6-án Budapesten a Kontinental szállót a tovarisavál, bajai és apatini küldöttségeknek, a melyek a mandátumokat vitték föl képviselőiknek.

— **Hangverseny.** Az „ó-becsei magyar dalkör” november hó 22-én alapszabályszerű hangversenyt rendez. A műsoron Gáltól, Lányitól magyar népdalok lesznek és egy vig monolog.

— **A gyilkos szerető.** Szalai Anna mélykúti illetőségű szabadkai cseledeleány tegnap anyjával hazra akart utazni, s már jegyét meg is váltotta, midőn varatlanul ott termett a leány szeretője, Fülöp János kocsis és elutazni akaró kedvesét erővel viszsza akarta tartani. Először szépen kérte, hogy maradjon nála, ne utazzon el, mert nélküle nem tud élni. De a leány, anyja biztatására, hajthatatlan maradt és elutasította a dühön gő szerelmes kérését. Erre Fülöp a leányra vette magát és bicskájával, sok száz utas látára, a pénztár előtt leszurta. A szerencsétlen leány jajgató anyja karjaiba esett, hol pár perc múlva kiszenvedett. A gyilkost a rendőrök vasra verve bekisérték.

— **A kis lottó megszüntetése.** Egy pénzügyi hetilap legutóbbi számban megfontolásra érdemes javaslattal áll elő, amelylyel a kis lottó korlátozását s többé beszüntetését lehetne elérni, amely kérdést a változatosság okáért újabban Ausztriában kezdik a napirenden tartani. A czikk abból indul ki, hogy ami egy országban játékra van szánva, az az összeg játéka megy, akár lottó az, akár más. A Heintze-fele próba az osztálysorsjátékokat kissé diszkreditálta a közönség előtt, mert a minden új dologgal szemben bizalmatlan, s ez a sorsjáték nem volt alkalmas a közbizalom lelkel esere. Mászt kell tehát a kis ember kezébe adni. Az 1895 évben csaknem 3 1/2 millió forint volt a lottóbevétele; 1896-ra és 1897-re már csak 2 1/2 millió volt előirányozva. Tehat a közpénz kezében mintegy negyedfél millió forint szabadul fel hatosokban és koronákban. Ennek a pénznek alkalmazására nagy gondot kellene fordítaniok pénzintezeteinknek. A francia reventasíról bolost és parasztot mi egyszerre nem teremthetjük meg, s ezzel a pénzzel egyáltalán nem, mert ez nem állandó, hanem mozgókény pénz. Ellenben az apró czimletű nyeresémpapírok iránt nagy hajlandósággal bír a nép. A kis sorsjegyek óriási mérvben terjednek a közönség körében, míg a bonolyott osztálysorsjátéki számítás nehez a magyarnak s azért ő ezt bizalmatlansággal is nezi. Igyekezünk ölecsó magyar sorsjátékok csinálni hosszú lejáratu és kis aru sorsjegyekkel; idövel konvertálni e kis papírokat nagyobbakra, s hozzássoktatni a közönséget a befektetéshez, mely a magyar papíroknak magyar kezébe való fixirozására vezetne.

— **Meghosszabbított ajánlati határidő.** A földmívelésügyi miniszter a fillokszera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló törvény végrehajtása iránt kiadott rendeletével amerikai szőlővesszősaporító anyatelepek és szőlőoltványokat előállító telepek vállalatit uron állami támogatással való értesítése iránt kibocsátott hirdetésben az ajánlatok benyújtására ez évi október hónap 31-ikére meghosszabbította meg.

— **Ki van zárva a lehetősége annak,** hogy a szolvai és polenai vizekkel valamelyik más hazai, vagy külföldi víz versenyezzen. A szolvai és polenai vizek gyógyhatásban — mint azt kiváló tekintélyű orvosok már beigazolták — jóval felűlmulják a vichy, fachingeni és selters vizeket. A szolvai víz a következő bajknál használható a legbiztosabb sikerrel: torok, gége, hörögök hurutos bántalmainál, idült gyomorhurutnál, gyomor-bántalmaknál, epeköbajoknál, czukros hűgyárnál, sárgaságnál, közhvény és a máj idült bántalmainál stb. Ezek a vizek Zomborban

Sztrlich Zsigmond és Mayer és Thum ke-reskedőknel kaphatók.

— **Mi történt az éjjel?** A Benoit-féle Salicyl-tapasz használatá után megszabadultam tyukszemeimtől! Bérmentve kapható 25 kr. beföldése után Egger gyógytáraban a „Nadorhoz” Budapest, Váci-körűt 17. sz.

* **Köhöges, rokedtség és elnyálkosodásnál,** a torok és légzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tiszt. olvasóink figyelmébe Egger kitűnő hatású **mell-pasztiliát.** Kaphatók 25 és 50-kros donozokban, minden gyógyszertárban és nevesebb gyógyfűszerüzletben. Fő és szetküldési raktar **Egger A. és fia** Nádorgyógy-szertára Budapest, Váci körűt 17.

IRODALOM.

Bács-Bodrogh Vármegye Egyetemes Monografiája.

— Ismerteti: *Buday Gerő.* —

A monografia áll két vastok kötetb I, az első kötet magában foglal 640 lapot, IX. fejezettel és egy előszóval Dudás szerkesztőtől. A főlapot megelőzi szines czimere a megyének, mely után következik az előszó, melyben megismeret a monografia történetével és a kiküldött szerkesztő bizottság megalakulásával. Magában az első kötetben van 17 illusztráció, melyek elég sikerűlteknek mondhatók.

Az első rész előadja a honfoglalás előtti kort és emleket 1—76-ig, melyben az őscivilizációról és az első lakosokról alapos tudással értekezik az szerző Dudás Gyula. Igen figyelemre méltó először „ez a Talaj, melyen a mi bölcsőnk is ringott, föleg történeti szempontból nevezetes, mert sok század, sőt ez-redeves munkás embereinek hamvait takarja és szantalan emberöltő munkásságának töredkeit rejti magában.”

Megismerteti az első rész a különféle leleteket, melyek közül említésre méltó a *szabadkai*, mely leletek nagy eszben a város főgyűmnasiumának muzeumába kerültek. *Bácsban* találtak őskori leletekre, továbbá Csanaváren, Topolyan és még igen sok helyeken. Ezen leletekből következtetés szerint valószínű, hogy káltak Kr. sz. előtti III. században telepedtek le vidékünkön, kiket a *gétők* megelőztek. *Bajok* és *etariscusok* szinten itt ütötték fel tanyájukat. Igen érdekesen adja elő a római kort és emleket, hol az ugynevezett „római sáncok” egész régészeti ismeretét köli és a különféle tudosok felfogásával is foglalkozik, mely valóban figyelmet leköti olvasmány. Az első fejezetből némi fogalmat alko-hatjuk magunknak a magyar honfoglalás e vidéken megelőző századok történetéről, mely után következik a:

II. rész. A honfoglalástól a mohácsi vészig.

(Folyt. köv.)

Faluvégről.

Bodrogh-Monostorszeghen, 1896. november 6.

Ha végig tekintek rajtad édes szép hazam s mélabús tekintemet közvetlen read vetem forrón szeretett községem, ki annyit vesztettél és szenvedtél hosszú évtizedeken keresztül, kinek ősi birtokai bevándorolt idegenek kezére kerültek s mind e keserű tapasztalatok után még ma is az orrodnál fogva sagyod magadat vezetni azon jóakaróid által, kik ép segítségére voltak abban, hogy csöndes elűllés lejtőjén minél gyorsabban leszáltomortálézzál, — akkor elfog a egzsolidabb, de a legösszintőbb bánat s önként támad fel bennem a kérdés, hogy hát meddig is fog ez így tartani?!

Tény az, hogy egy községnek a felvirágozása, vagy elnyomorodása a községi gazdálkodástól függ, mely az eljárásiág kezében van letéve.

És ép ezért, ha egy községi eljárásiágban meg vannak a jogosan megkívánható fő kellekek, i. e. a lelkiismeretesség, erős akarat, önálló gondolkodás, ambíció és önzetlenség, akkor az a község soha nem fog elszegényedni, sem elzülleni.

És ha most azt a kérdést tesszük fel, hogy ugyan mondják meg a község vezetői hangadói és „jóakarói,” minő hasznos, minő üdvös dolgot tudnak felmutatni a lepergett két évtizeden keresztül, hát akkor: őszintén és bünbánólag kell bevallanuk, hogy bizony, nemcsak, hogy nem tudunk semmit, de semmit sem felmutatni, hanem még azt a keveset is elvesztettük, a mink volt!

De hát ezen nincs mit csodálkozni.

A mi eljárásiágunk sohasem volt és nem is lesz arra képes, hogy saját iniciatívájából, önállóan valamit teremtsen, alkosson, mi e községet csak csekély részben is föllendítene — Mert nálunk nem az ilyes üdvös dolgok dominálnak a napirendet, hanem azok, hogy p. o. ki legyen az esküdt, ki legyen a bíró, ki válasszunk be az iskolaszékbe, kit buktassunk ki abból. Ezek a gyerekes csipkedések, korteskedések, ezek nálunk rettenetesen fontosak; az e fajta ostobaságokba aztán beleöljük az időnket és azt a csekélyke tehetséget, mellyel Isten kegyelméből rendelkezünk. — És a mi a legveszedelmesebb és legtűrhetlenebb, az, hogy ezek az éretlen agitációk ép a községi irodából indulnak ki egy embertől, kit — hála a felsőbbesg erőlyének — a nemezis sujtó keze vegre elert.

De hat mi is helyesnek talánánk ezen esküdt és bíró korteskedést, ha aztán mégis olyan emberek jutnának be a tanácssterembe, akikről várni is lehetne valamit.

Hanem hát ép ebben rejlik a raffineria és botrány, hogy a községi és iskolai kormányzó testületekbe csakis azok a tehetetlen és hivatásukat egyáltalán megérteni nem tudó, becsületlen, de együgyű sokác parasztagdák jutnak be, akiket az a feyelmi vizsgálat alatt álló segédjegyző magának kiszemelt s akikkel már előre „kicsinalta” a dolgot.

Ezek aztán a vakeszkezői annak az úrnak s ennek a pártnak a korlátoltsága, fanatizmusa és makacssága miatt, (mely a tudatlanok főjellemvonása) hajótörést szenved minden üdvös és hasznos javaslat, mely községünk sebeit mégis némileg hegesztené.

Ezen szabad, korlátlan dominálás tiszti Bikiczky Tamás segédjegyzőnket elbizakodottá és tarthatatlanná.

Hanem azt hisszük, most emberre talált!

Községünk teljes bizalommal és megnyugvással várja a feyelmi vizsgálatot és annak előre látható eredményét, mert az oly tiszta kezében van letéve, ki iránt e járás polgárai pártkülömbőség nélkül a legnagyobb tisztelettel, — s mondhatjuk bátran szeretettel viseltetnek.

Deák Zsigmond járási főbíró pártatlansága, igazságszeretete és erélye elegendő biztosíték e község közönségének, hogy e feyelmi ügye úgy düljön el, a hogy azt egyedül remélte és várja.

Hunyor.

GSARNOK.

A „Freibilligos.”

Irta: Ifj. Kubiss Ágost.

Ha valaki abban a hiszében van hogy a matura sikeres letétele után elcséges közelebbi érintkezésbe bocsátkozni *Tiller Mór és fiat-vel*, vagy *Weiner és Grünbaum* arakkal*) s máris önkényes lehet, — akkor nagyon csalódik; mert ehhez a nem főrsiftos *Kammung Waffenrok*on, kelletlenül sötétebb vagy világosabb zsmorzatu atilán, szabálytalan bakkancsos, nickel oldalfegyveren és sarga-perthir kívül sok egyéb is kell.

Intelligencia, érettségi bizonyítvány, néhány befejezett egyetemi szemeszter, vagy esetleg doktorátus, — ez ahhoz mind kevés, hogy úgymondjam „smarrn”, ahogy ezt katonáéknál a kadetiskolából kikerült nyalka tiszt uracskák elbirálni szokták.

Önkényesnek lenni saját költségen, ez mégiscsak valahogyan lehetséges; másképp al azonban a dolog, midőn nem saját, hanem államköltségről van szó.

Ekkor az embernek ugyanis, — márha természetesen a vedkötelezettség kora közeleg, vagy pláne beköszönt, — a válogatottabónál-válogatottabb szekaurak egész proceduráin végig kell mennie, mi más szóval annyit jelent, hogy könnyebb *sub auspiciis regis* doktorátus avatni, mint annyit gorombaszegő zsebre vágni, mellyel a segény. meg be sem sorozott, csak *freibilligos-jelölt* számba menő urakat illetik.

Dehát ez az államköltséggel jár.

S ha egy szegény egyetemi-hallgató, kinek különben nélkülözése, tanulmányai s napi szükségletének fedezése céljából igényelt leckeadási mellett talán esze ágában sincs holmi címzetes önkényes-örnmesteri, tiszt-helyettesi vagy tartalékos tiszt rangra aspirálnia s ily tisztségre mégis kandidáltatik, — azzal csak nem lehet másképpen, hogy úgy mondjam, *finoman* beszélni.

Egyebiránt ez természetes folyamánya is a dolgok sorrendjének.

A katonai regula nem ismer kivételt. S ha már a holt betűi is egyenlő elbírálás alá von minden, hol van az megírva, hogy egy intelligens tanult ember, — ha ez mindjárt nem is a *Caffé Central*-ban elköltendő tea- és sonkareggelhez van hozzá szokva s még kevésbé vacsorázik rosbóftól, csak talán főpörtyűt, e mellett azonban van oly művelt, mint a becsüshelyi katonai akadémia növendekének akarmelyike, — más elbírásban részesüljön, mint egy három esztendőre besorozott és a műveltség fokától ugyancsak messze eső kocsis vagy Ferencz-városi zongora verklis.

Másrészt, ha az államköltséges önkényesnek sem szabotnak eskztra ruhát, de csak oly pocsek sapkát nyomnak fejébe s ugyanoly ormótan bakkancsot húznak a lábára, mint akarmelyik kanásznak, mennyiben is volna ez külömb ekzisztencia?

És azután jutna-e valakinek eszébe a kaszárnya falai között még csak távolról is nehezíteni az állapotot ily viszás és nevetéses volta mellett a világ sorára, ha az embernek ilyenkor, mikor mint suba-önkényes, ilyen formátlan kincstári ruhában, mint valami *Fligendé*-be való karrikatura a „*fagozott ment*”-et tanulja, egy a további szolgáltatással céljából a közönsaderegből a honvédséghez beosztott szazados azt mondja:

Sie Freibilliger, Donner-Wetter Sakrament, államköltségen! Hogy lépi? Sie Troll! En mingyá bezaratom tegedet! Himmel und tausend Element! Rugja ki a lába! Ne menyé úgy, mint ety cibil. Most kattona, most urrr, hat lépje ki büszkén!

És a szegény államköltséges önkényes, — ki ebben a pillanatban akárminek, csak nem úrnak képzelet magát, — erre mit csinál?

*) Budapesti legnagyobb egyenruha és katonai felszerelési raktár.

Megremeg, mint a nyárfa levél, kétszer akkorára nyúlik mint aminő, mert fel a börtön levegőjétől és oly szögletesen szedi lábait, mintha ezt a mesterséget most először tanulná.

De hát ilyen a katonai fölfogás, ilyen a kaszárnyai góg, — ez ellen appellátia nincsen.

Az ilyenemű és egyéb kifakadások azonban, mikor az embert „*trollinak*,” „*löcs-löcs*” és „*birkaszennü*” önkényesek nevezik, még az úgynevezett előzékeny megfeddéses köze tartoznak. Van katonáéknál ezen kívül az udvariaskodásnak még sokkal eskztrább neme is, midőn pl. a sok komisz s csaknem szemenszedett durva szavak mellé egy egész halmoz szitók és cifrabnál-cifrább karomkodás járul. Gyakorolják pedig ezt különös előszeretettel s csaknem utólréhetetlen és párját rikkító virtuozitással azok a bizonyos alantosabb közegek, kik is, ha társadalmi állásukat firtetjük, nem mondok ugyan, hogy gyanus ekzisztenciák, de azt se mondok, hogy képviselőjelöltek, mint straszamesterek és zupás szakaszvezetők azonban feltétlenül urak, ahhoz ezt különben a szolgálati szabályzat elő is írja.

És legeredetibb már most a dologban az, ha az ember az ilyen forrsiftos urakkal szóba akar állni, — ez nem megy olyan könnyen. Ehhez az egyetemi képzettségen kívül még bizonyos financiaális ügyek megoldása is szükségesse valik. S ha egy szegényebb sorsú államköltséges önkényesnek talán nem éppen a legrendezettebbek a valuta viszonyai, — minthogy maga is csak egyes jobb-módú nagybácsikák kegyere van utalva, — ha még oly komplementumok között s en plein paradő-ban járul is e nagy urak elé, meghallgatásra aligha talál. Pedig bizonyos esetekben egy takarodón túl, estéli tíz óráig való kimaradási engedély megírása az önkényestől nagyon-nagy dolog.

Mit lehet azonban ez ellen tenni, mikor a szubordináció ellen felebbezés nincsen.

A saját-költséges önkényes, ez könnyebben beszél. Ennek először is penze van s ha netalán elő is adná magát olykor-olykor egy kis valuta-zavar, ott van háta mögött a papája vagy a jó szívű mama, — ezek a hínárból mindig kirántják.

Az államköltséges önkényes azonban hova forduljon? — A kincstárból nincs mit varnia. Attól kap menaszit, kap napi hat krajcárt, kap teljes felszerelést és még apró szerelket is, mely ugyanis három rendbeli bakkancs-kefet, egy skatulya vazelint, több komisz gombpucoló, egy tüt, egy gyűzűt, egy gombpucoló szappanyt, egy pocsek fésűt és végül egy skatulya subiszot foglal magában. Kell-e ennél több? Már hogy azután a teljes felszerelési holmik között a bakkancs olyan, mint egy propeller és a csakó vagy 3 — 4 kilo, — ez aztán mellékes.

Nem is nyilvános szereplésre lett ez kiadva, hogy az ember gigerli legyen, de hogy „*úr*” legyen. S annal nagyobb urat játszhat az ember ilyen csáková, mentől nagyobb az ember fejenél és mentől inkább esik az ember föltre.

Ezt pedig a szegény államköltséges önkényesek nagyon jól tudják. És sohasem is sajnálkozik az ember annyira, mintha ezeket a derek jó flukat, — kikkel a sors ily nevetésget űz, — nem a Duna parti korzón, nem is a *Drexler* éttermeiben, de félreeső utcákban, másodrendű kávéházakban s mindenütt ott, hol az ember dandyt nem játszhatik, látja feltűnni.

Ha még azonban abban az otromba bakkancsban, mely az ember lábát egyszerre tíz helyen is feltöri, be is lehetne tevedni egy *New-York* kávéháza, a kincstári nadrag kritián alóli. Már ha pedig valakinek a nadragja, — nota lene egy katona nadrag, amelynek is feszesen kell állnia, — egész hosszóságában harmonika módjára ráncokba szedődik, az ilyenforma nadrag nem korzóra való.

Ami azután az állítást vagy Waffnerokkot illeti, ez szót sem érdemel, mert egy olyan ruhadarab, melyen néhány esztendői eltap is meglátszik nem gentlemann kellék.

A köztudat azonban és azon boldog egyesek, kik nem voltak katonák, ezeket az állapotokat: távolról sem ismerik. És ebben nincs is semmi különös. Mert hogy is lehetne egy önkényest másképp elképzelni, mint csak egy fess katonának. És ez különben természetes is. Egy egyetemet vezetett fiatal-ember csak nem járhat komisz ruhában! Pedig sajnos, eme felfogásnak ellentmond a való.

Szabály szerint igaz, a bevonuló és kincstárilag ellátandó önkényesnek vadonat-új felszerelés járna, de e csak szabály, amelyet a manipuláns örmesterek akként értelmeznek, ahogy nekik tetszik. Ez pedig annyit jelent, hogy itt megint egy bizonyos valuta-ügy megoldása válik szükségessé.

És ez úgy megy napról-napra, míglen az ember a katonaiskól a iránti ambícióját kezdi veszteni.

Mindez azonban csak még parányi része annak, mi egy önkényesben a védi ötlezettség iránti gyűlöletet növeli.

(Folyt. köv.)

A közönség köréből.

A Donoszlovits-Thim affair-hez. Nyilatkozat.

A „Bácska” f. évi 85. számában alulírottak dr. Thim József elleni s viszont annak ellenem folyó sajtóperre van ismertetve. Ahhoz, hogy ezen ismertetés távolról sem objectív referáda, hanem valótlan állításokkal megspékelt és dr. Thim javára hangulatkeltést célzó intentióval lón közre adva, nem volna semmi szavam. Chacun a son goux. (Kinek-kinek a saját izlése irányadó.) De ebben az ismertetésben egyuttal személyemet sértő olyat én gyanusítások is foglaltattak, a melyek ezen ügygyel semmi összefüggésben nincsenek, a melyeket a „Bácska” sem a vádlevelekből, sem a lefolyt bírósági tárgyalások adataiból nem merített, hanem azokat mende-mondák alapján hajuknál fogva rángatja elő, még pedig azon cézzal, hogy az ügyet jobban elmergesítse.

Főlemlíti néhai dr. Pataj Ármán, dr. Kabos, dr. Duchon, dr. Vadas és dr. Palokovits orvosok nevét és ezzel kapcsolatban oly vádakkal illet, melyek akár igazak, akár nem, ezzel az ügygyel összefüggésben nem állanak. Szükségtelen kijelentem, hogy amit ezen urakról mond, efferditése a tényeknek.

De a józan közönség hamarosan tisztában lesz azzal, hogy mitféle kűtfőkből merítette a „Bácska” ezen személyeskedést tartalmazó referáda adatait.

Talán „valaki”-nek érdekében áll személyemet úgy tüntetni föl, mintha én a világ leghízsártosabb orvosa lennék?

Am, ha e czélt elérné, vajjon ezzel azon eljárás, hogy egy a magán-élet körébe tartozó gyászeset sajtó útján oly világitásban lón a nagy közönség elő hurcolva, mintha én orvosi kötelességeim szándékos elmulasztásával a gyászeset egyenes előidőzője lettem volna, — valaha is menthetőknek, tisztességesnek és az orvosi állással összeférhetőnek fog-e bizonyulni?

Az orvosi működés legelső paragrafus az, hogy minden betegség, annak lefolyása, de főként az orvosok közti ellentétes diagnózis és gyógykezelés iránti ellentétes vélemények a legszigorubb discretio határai között maradjanak. Már pedig a dr. Ergh-féle eset épen ezen köteles discretio megsértésével nem a házisártos és veszekedő Donoszlovits által, hanem „egyik tisztességesnek ismert orvosunk” által czípettetett ki a közvélemény piacézára.

Még pedig miért?

Mert állítólag én dr. Thimet sértő szóbeli nyilatkozatokat tettem volna.

Azt azonban megíthető minden jőzan eszű ember, hogy ezeket a „szóbeli” nyilatkozatokat sajtó útján tett főrdövénynyel ellensúlyozni nem volt szükségem.

Hanemmi volt szükségesezek helyett? Szükséges volt, hogy dr. Thim meggyőződést szerezzen magának arról: vajjon lételek-e ezen szóbeli nyilatkozatok vagy se?

Dr. Thim erről meg is győződött, midőn a szóbeli nyilatkozatokért illetékes helyen (tehát nem a sajtó útján) a kir. járásbírósg előtt engem kérdőre vont, ott én a feleletet megadtam neki és ez annyira megnyugtatta, hogy nem csak elállott, de „lovagiasan viszont elismerte, hogy dr. Donoszlovicsot semmiféle mulasztás nem terheli.”

Most ismét előáll a kérdés: micsoda logica és consequentia nyilatkozik meg abban, hogy egy orvos az ő kollégájáról illetékes forum előtt „lovagiasan” elismerje, miszerint őt semmiféle mulasztás nem terheli, — de ugyan ezen nyilatkozatot nem teszi közé abban a lapban, a melyben ezen kollégáját a legsúlyosabb mulasztásokkal terheli.

Ezekből a controversiákból, logica ellenes észfiamatokból és az orvosi gyakorlat tisztességét mélyen aláásó hírlapi kirohanásokból okosodjék ki az, aki tud, én ellenben nyugodt lelkiismerettel várom az ügynek törvényszerinti lebonyolítását és előre is megjérem, hogy az ez uton kiderített igazságot készségesen fogom a nagyközönség elé tárni.

Addig is legyen türellemmel a „Bácska” várakozókká, és ne huzakodjék elő újabb orvosi nevekkal, a melyek viselői bizonyára nem szivesen lépnek ezen odiosus ügygyel connexióba.

Előre is kijelentem, mint azt már egy ízben tettem is, hogy szaklapba való orvosi affairék fölötti hírlappolemiába elegyedni nem akarok és azért tartózkodom annak megvitatásától, hogy a kérdéses betegség és halál milyen orvosi diagnózis és eljárás folytán állott elő.

Azt azonban a laikus közönség is tudja, hogy a kezelő orvos meghívása, tudta és jelenléte nélkül, brevi manu beteg operatiót végezni nem szokás. Ez, ugy látszik, egyedül dr. Thim ur privilegiuma.

Zombor, 1896. nov. 6.án.

Dr. Donoszlovits Vilmos.

Szerkesztői üzenetek.

H. I. Zombor. Tessék elhinni, hogy nem ketelkedők k szavaiban. — Idén a tavasz elmúlt, a fűmülszke nem csatogtatja már véresre fogait. Azt is elhisszük, hogy ön egy szerencsétlen pikulás, a kinek mélyen érző kebelében úgy teremnek a rignusok, mint a liberális képviselők. De híhet nekünk is, — Olgiczája talán igen elfogult, — hogy a hozzája ezimzett kinimelés nem ér egy fületlen gombot se. —

Hogy is merészel ily hangon hozzá szólni:

Ah! De elmúlt a szép tavasz, s vele

Elmúlt minden mi hozzám csatolt!

S most már itt van az Ősz hideg szele

S mindenre csak azt monja; hogy: „Vot!”

Kedves barátunk! Tegye felre a lantot, nem a maga kezébe való és vegye elő tankönyvét, hogy karacsönyör ne kapjon szülőitől rovó czédulát tanaraitól” és vírgácsot szülőitől. —

979 szám.

1896

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezeneközhiire teszi, hogy a zombori kir. járásbí-

rósg 1896 évi 14782 számú végzése követ kezében Perlesz Adolf javára Sztrilich Amáha ellen 92 fit és jár. erejéig fogatosított biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 600 fitra becsült lovak és tehenekből álló inóságok nyilvános árveresen eladamat.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósg 19334 1896 számú végzése folytán 92 fit tőkekövetelés, ennek 1895 évi május hó 6 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 101 fit 25 krban bíróllag már megallapított költség erejeig Zomborban a varosháza udvarán leendő eszközlésére 1896. évi november hó 13 napjának délelőtti 9 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az értett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igényőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1896. évi október hó 30. napján.

Styrum Mór,
kir. jbrósági végrehajtó.

Mellékfoglalkozást

keres ügyvédi vagy más irodában egy 9 évi gyakorlattal bíró ügyvédsegéd, ki jelenleg is ügyvédi irodában dolgozik s minden néven nevezendő munkát önállóan elvégez.

Dolgozhat d. u. 1-től-3-ig és este 6-tól 9-ig.

Czím a kiadóhivatalban,

Valódi
LÓDEN

ajánl
uraknak és hölgyeknek
a tiroli lóden- aruház

Baur Rudolf
Imnsbruck.
Rudolfstrasse 4.

Vizmentes kabátok,
valódi gyapjuszövetek stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapított 1863 ban.

Világhíűek

a saját készítményű, díjjal kitüntetett
Kézharmonikák
Joh. N. Trimmel-től

Bécs

VII/3., Kaiserstr. 74.

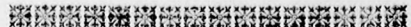
Nagy raktár mindennemű

Hangszerekben.

Harmonikák, fuvolák, okorinák,
citerák, gondonkák, stb. stb.

Schwäzji acél játék tárgyak, elpusztíthatatlan Zenélő albumok, poharak, stb. bst

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Üzlet-megnyitás.

Van szerenésém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy **helyben főutca, Gergurov-féle házban üveg és porcellán-kereskedést nyitottam.**

Raktáromon a legnagyobb választékban vannak **függő- és asztali lámpák, étkezészetek,** ugyszintén **kocsmai és kávéházi berendezés** a legjutányosabb áron kaphatók.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

tisztelettel

Stáncsits Pál.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az ott levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddigfölmulthatatlan!
Maager Vilmos-féle
valódi tisztító

DORSCH

MÁJOLAJ.

Törvényileg védett felszerelés
Maager Vilmostól Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és emésztetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama esetekben, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítést, a test súlyának gyarapodását a medvek javítását, valamint általában a vér tisztítását akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben. III/3. ker. Heumarkt 3. valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.

Főraktár és főelárusítás az osztrák magyar monarchia részére:

Maager Vilmos,
Bécs III/3., Heumarkt 3.

Zomborban: Weidinger Zs. és S. és Mayer és Thum kereskedő uraknál.

Utánzatok törvényileg
üldöztetnek.

Egy doboz ára 1 forint
20 kr. elküldés utánvétel
vagy az összeg előle-
tes behatárolása után.

Kapható a legtöbb illatszert-, drogéria- és győgy szerárúban
valamint Zomborban: Engel Mór, Weidinger A. és S.
és Telsch Gáspár kereskedő üzletében.

TAUSSIG GOTTLIEB

és, és kir. udvari toltete, szappan és illatszertár,
Bécs I. Wolfzeile 3. sz.

Az aether szépléssé
88 fronthassa.
I. legelőgámszirtb toltete-, hat- és szalon-puder fehér, rozsa-
szín vagy sárga.
Vegyileg megvizsgáltva és átánva dr. Pohl J. J. cs. kir.
Ejsemert levelek a legjobb kórkókvál minden dobozhoz
mellékelve.

KLYTHIA
RIZSPOR.
A HÓR
APOLÁSÁRA

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1896. október hó 1-től. —

Oda			Szabadka—Dálya					Vissza		
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.					Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	
6012	6004	6006					6005	6003	6011	
I.—III.	I.—III.	I.—III.					I.—III.	I.—III.	I.—III.	
855	735	225	ind.	Budapest k. p. u. (121)	erk.	105	735	705		
257	1156	445	"	Szeged-Rókus (122)	"	1123	342	1217		
450	205	632	ind.	Szabadka ebéd. 121,122,124,125, erk.		843	126	1049		
520	229	703	"	Tavankut	"	813	103	1010		
549	249	733	"	Bajmok	"	751	1247	947		
628	320	817	"	Nemes-Militics	"	704	1209	858		
645	334	834	erk.)	Zombor ebéd. (130)	(ind.	646	1154	835		
655	341	841	ind.)	"	(erk.	649	1147	825		
722	402	909	"	Priglevicza-Szent-Iván	"	614	1127	800		
739	416	927	"	Szonta	"	556	1112	739		
754	428	942	erk.	Gombos ebéd. (Kömpátkeles)	ind.	540	1059	724		
928	525	1057	ind.	Erdőd	erk.	415	959	600		
944	537	1112	erk.	Dálya ebéd. (104)	ind.	400	945	545		

Oda			Szabadka-Baja			Vissza			Oda			Szabadka—Ó-Becse			Vissza		
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.				Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.			
4712	4702	4704				4703	4701	4711	4311	4301		4312	4304	4302			
I.—III.	I.—III.	I.—III.				I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.	I.—III.			
245	647	1030	ind.	Szabadka ebéd.	erk.	935	1250	1030	512	213	ind.	Szabadka ebéd.	erk.	853	138	607	
626	720	954	"	Csikeria	"	904	1219	954	540	242	"	Békova	"	826	119	539	
718	754	925	"	Bács-Almás	"	830	1154	925	611	311	"	Orom	"	807	1249	518	
725	800	900	"	Almás	"	824	1139	900	633	335	"	Karjad	"	732	1218	447	
801	832	828	erk.)	Bikity-Borsod	"	757	1112	828	659	404	erk.	Zenta ebéd.	ind.	700	1146	416	
842	908	725	erk.	Baja (130)	ind.	715	1034	725	415	814	ind.	Szeged-Rókus	erk.	932		210	
324		405	"	Zombor (130)	ind.	705		405	720	453	ind.	Zenta ebéd.	erk.	640	1126	358	

Oda			Baja—Ujvidék			Vissza			Oda			Szeged-Rókus—Zenta			Vissza		
V.-v.	V.-v.	Sz.-v.				Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.				
6112	6114	6102				6101	6113	6111	4216	4218		4215	4217				
I.—III.	I.—III.	I.—III.				I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.				
100	100	705	ind.	Baja (124)	erk.	930		705	4216	4218		4215	4217				
111	111	650	"	Baja-szállásvaros	"	921		650	4211	4213		4212	4214				
126	126	625	"	Vaskút	"	904		625									
151	151	600	"	Gara	"	840		600									
208	208	541	"	Rigyicza	"	822		541									
233	233	517	"	Stanisva	"	803		517									
252	252	443	"	Gákova	"	787		443									
318	318	417	"	Nenadies	"	716		417									
324	324	405	erk.)	Zombor (123) ebéd.	ind.	705		405									
351	351	718	ind.)	"	erk.	630		718									
358	358	621	"	Zombor-vasárter	"	621		621									
410	410	610	"	Fernbach-szállás	"	610		610									
421	421	600	"	Zarkovacz	"	600		600									
437	437	544	"	O-Sztapar	"	544		544									
458	458	522	"	Bresztovacz	"	522		522									
523	523	493	"	Hód-ságh	"	493		493									
552	552	475	"	Parabuty	"	475		475									
607	607	429	"	Paraga	"	429		429									
625	625	408	erk.)	Gajdobra (129)	ind.	355		408									
625	625	403	ind.)	"	erk.	374		403									
642	642	346	"	Balkesz	"	353		346									
658	658	332	"	Petrovacz-Glozsán	"	355		332									
682	682	251	"	Futtak	"	323		251									
718	718	215	erk.)	Ujvidék (121) ebéd.	ind.	325		215									

Oda					Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrad.					Vissza				
Sz.-v.	Tv. sz. sz.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.						V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	
906	974	904	908	912						911	907	903	905	
I.—III.	II.—III.	I.—II.	I.—III.	I.—III.						I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.	
1224		538	842	324	erk.	Kis-Szállás		ind.	1220	641	×10 ⁰⁸		257	
1244		602	847	347	"	Kelebia		ind.	1182	533	10		238	
109	406	614	917	408	ind.)	Szabadka ebéd.		erk.	1187	506	944		220	
146	428	614	917	589	erk.)	"		erk.	1021	802	932		145	
211	541	647		616	"	Csantavér		"	922	719			121	
244	612	712		648	"	Bács-Topalya		"	911	643	×9 ⁰⁰		102	
256	620	733		720	"	Hegyes-Feketehegy		"	851	545			1256	
316	620	733		746	"	Verbász-Kula		"	851	545			1218	
384	612	733		816	"	O-Keér		"	785	500			1166	
361	612	733		839	"	Kiszács		"	785	500			1131	
412	612	733		908	erk.	Ujvidék ebéd.		ind.	617		747		1116	

Oda					Szeged-Rókus—Szabadka					Vissza				
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.						V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	
4110	4102	4104	4106	4122						4121	4101	4103	4105	4109
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.						I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.
722	442		210		ind.	Csaba	erk.	1249		1110			636	
257	812	1144	445	843	ind.	Szeged-Rókus ebéd.	erk.	700	1123	342	746	1217		
318	829	1216	502	909	"	Röszke	ind.	641	1101	325	730	1158		
335	842	1232	516	929	erk.)	Horgos	(ind.	624	1043	311	716	1144		
338	845	1234	517	939	ind.)	"	(erk.	614	1042	308	715	1143		
412	911	106	545	1017	"	Palics	ind.	54	1008	243	659	1113		
427	922	120	557	1035	erk.	Szabadka ebéd.	ind.	525	951	210	635	1038		